

ลิลิตนิทราชาคริตนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชนิพนธ์เมื่อ

ปี พ.ศ. ๒๔๒๒ โดยทรงแปลเก็บเนื้อความมาจากนิทาน เรื่อง " The Sleeper Awaken "

ซึ่งเป็นนิทานอาหรับโดยไม่ทราบว่ามีใครแต่ง และแต่งเมื่อใด

ความมุ่งหมาย พระราชทานแก่พระบรมวงศานุวงศ์ในงานปีใหม่

ลักษณะการแต่ง แต่งเป็นลิลิตสุภาพ มีร้อยและโคลงสลับกัน

เนื้อหาสาระ

เป็นนิทานเรื่องหนึ่งที่นางเซพระษัตถ์เล่าถวายพระราชา โดยเล่าว่า.....

พระเจ้ากาหลิบพระองค์หนึ่งพระนามว่า พระเจ้าฮารุนอาลราชจิต เสวยราชสมบัติ ณ

กรุงแบกแดด พระองค์ทรงปลอมเป็นพ่อค้า เที่ยวสัญจรไปตามเมืองต่างๆอยู่เนืองนิตย์

ประชาชนจึงอยู่เย็นเป็นสุขเรื่อยมา

มีทายาทของนายพณิชผู้มั่งมีคนหนึ่งชื่อ อาบุหะซัน เมื่อบิดาสิ้นชีพแล้ว เขาจึง

แบ่งทรัพย์สมบัติออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งซื้อที่ดินเรียกสวนไร่นาและตึกรามบ้านช่องไว้ให้

คนเช่าอีกส่วนหนึ่งเก็บไว้เพื่อการสำราญเลี้ยงเพื่อนฝูงและนารี โดยไม่คิดทำการค้าขายอีก

ต่อไป อาบุประพฤติเช่นนี้เป็นเวลา ๑ ปี เงินทองก็หมดสิ้นไป จึงเที่ยวยืมเงินเพื่อนฝูง แต่

กลับต้องผิดหวังเมื่อเพื่อนฝูงหลบลหน้า และพากันรังเกียจ เขาจึงพากเพียรเก็บออมเงินทอง

เพื่อค้าขายใหม่ ในไม่ช้าเขาก็กลับมามั่งคั่งตามเดิม เขาได้ตั้งสัตย์ไว้ในใจว่าจะไม่คบ

เพื่อนฝูงในเมืองแบกแดดอีกเป็นอันขาดและจะคบแต่เพื่อนต่างเมืองเท่านั้น เพียงคนเดียว

เมื่อพบปะกันอีกก็จะเป็นไม่รู้จัก

วันหนึ่งพระเจ้าอรุณอาราชาจิต ปฐมพระองค์เป็นพ่อค้ามาเมืองมุกศุกล

มีทาสผิวค้ามาด้วยคนหนึ่ง เมื่อเสด็จมาถึงบ้านอาบูกิจจึงได้รับเชิญให้เข้าไปในบ้านของตน

และบอกว่าจะต้อนรับเพียงคืนเดียว พระเจ้ากาหลิบเห็นแปลกก็รับเชิญ ขณะบริโภคอาหาร

และดื่มสุร่าอย่างสนุกสนานนั้นพระเจ้ากาหลิบพยายามลวงถามถึงชีวิตอาบูกิจ และความเป็นไป

ของคนในแบกแดด อาบูกิจเล่าความจริง ถึงอีแมนซึ่งเป็นอาจารย์และศิษย์ทั้งสิ้น ว่าประพฤติ

ตนชั่วช้าและเล้าต่ออีกว่า หากเขาเป็นพระเจ้ากาหลิบจะจับอ๊อแมนกับศิษย์มาเขียนประจาน

ให้หลาบจำ ตกตึกพระเจ้ากาหลิบจึงโรยยาสลบให้อาบูตี๋ม เมื่ออาบูสิ้นสติจึงสั่งทาสให้แบก

อาบูเข้าวังทันที

พระเจ้ากาหลิบจึงสั่งให้แต่งเครื่องทรงอาบูอย่างกษัตริย์ และกำชับขุนนางให้ปฏิบัติ

กับอาบูเหมือนปฏิบัติกับพระองค์ ครั้นรุ่งขึ้นอาบูตื่นจึงคิดว่าตนฝันไป แต่เหล่าสนมและ

อำมาตย์ยืนยันว่าเขาคือกาหลิบจริงๆ อาบูจึงเคลิ้มว่าตนเป็นกาหลิบจริงๆบ้าง เมื่อเสด็จ

ออกว่าการ อาบูกาหลิบก็ตัดสินชำระราชการได้ถูกต้อง พร้อมสั่งพวกราชบาลไปจับตัวอ๊้อม

และศิษย์ทั้งสี่มาลงโทษประจาน และสั่งให้นำทองคำพันลี้ไปมอบให้นางจอบแก้วผู้เป็น

มารดาด้วย

ตกค่ำเมื่อเสวยพระกระยาหาร นางกำนัลนามว่าฟองไข่มุกลอบวางยาสลบลงใน

ถ้วยสุราเมื่ออาบูสิ้นสติแล้วพระเจ้ากาหลิบจึงรับสั่งให้เปลี่ยนชุด และให้ทาสดำแบกไปส่ง

บ้านเดิมของเขารุ่งขึ้นอาบุดินขึ้นเวลาบ่าย ยังคงเพื่อพอกถึงความสนุกสนานในวัง

ครั้งมารดาเตือนว่าตนเองคืออาบูกี้กลับหุบติมารดา ชาวบ้านจึงจับเขาไปส่งโรงพยาบาล

โรคจิต อาบูกี้ถูกโยยตีสาหัสจึงมีสติเช่นเดิม

หลังจากนั้นอีกเดือนหนึ่งพระเจ้ากาหลิบจึงปลอมพระองค์มาหาอาบูกี้ใหม่ และทรง

กระทำเช่นเดิมอีกครั้งนี้อาบูกี้เกิดสนุกสนานจนลุกขึ้นมาเต้นรำกับสนมกำนัล พระเจ้ากาหลิบ

ซึ่งแอบทอดพระเนตรอยู่สุดจะกลับได้พระสรवलั่นออกมา เมื่ออาบูกี้ทราบว่ามีตรของตนคือ

พระเจ้ากาหลิบ ก็เข้าไปขอพระราชทานอภัยโทษ กาลิบจึงตั้งให้อาบูอยู่รับราชการในสำนัก

พร้อมทั้งพระราชทานนางนอซาดอลอวัตต์ให้เป็นภรรยาของอาบูด้วย

อาบูกับอวัตต์อยู่กินกันอย่างมีความสุข ทั้งสองใช้สอยเงินอย่างฟุ่มเฟือย

ไม่นานเงินพระราชทานก็หมดลง อาบูจึงออกอุบายว่าตนจะไปทูลพระเจ้ากาหลิบว่า

นางอวัตต์ตายเพื่อจะได้รับพระราชทานเงินปลงศพ ส่วนนางอวัตต์ก็ให้ไปทูล

พระนางโซบิเดว่าอาบูตายจะได้รับพระราชทานเงินเช่นกัน ในที่สุดพระเจ้ากาหลิบ

และพระนางโซบิเดจึงเสด็จมาที่เรือนอาบทั้งสองจึงแก่งทำเป็นตาย พระเจ้ากาหลิบ

ตรัสว่าถ้าใครบอกว่าตายก่อนจะได้ทองพันลี้ม พอสิ้นเสียงตรีศอาบและอ้วดก็ลุกขึ้นทั้งคู่

พร้อมกับพูดว่าตายก่อน สองกษัตริย์และคนทั้งหลายพากันขบขันครั้นเครื่องอาบและอ้วด

ได้รับอภัยโทษและได้รับทองอีกคนละพันลี้ม

ที่มา วรรณกรรมกรุงรัตนโกสินทร์ยุครุ่งเรืองสุดขีด.อุทัย ไชยานนท์